

Tieto
Sote-tiedonhallinnan ohjaus

13.4.2026

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen määräys sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen päätöksen mukaisesti määrätään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023) 20 §:n 2 momentin nojalla:

1 § Soveltamisala

Määräys koskee sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen rakenteita, tietosisältöjä sekä asiakirjoissa käytettäviä koodistoja. Määräystä sovelletaan sosiaalihuollon asiakastietoja käsitteleviin järjestelmiin. Määräystä sovelletaan myös sosiaalihuollon palvelunantajiin silloin, kun ne tallentavat asiakasasiakirjoja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023, asiakastietolaki) 69 §:ssä tarkoitettuun valtakunnalliseen asiakastietovarantoon.

2 § Määritelmät

Määräyksessä tarkoitetaan:

- 1) **sosiaalihuollon asiakasasiakirjalla** sosiaalihuollon palvelunantajan laatimaa tai vastaanottamaa asiakasta koskevaa asiakirjaa, joka tallennetaan valtakunnalliseen asiakastietovarantoon;
- 2) **asiakasasiakirjan tietorakenteella** Sosmeta-palvelussa tai Termeta-palvelussa julkaistua tietokentistä muodostuvaa tietosisällön kuvausta, joka on tarkoitettu tiettyyn tarkoitukseen laadittavien asiakasasiakirjojen mallipohjaksi;
- 3) **asiakasasiakirjan teknisellä rakenteella** sosiaalihuollon asiakastiedon kirjaamiseen tarkoitettujen ja THL:n julkaisemien asiakasasiakirjojen tietorakenteiden teknistä esitysmuotoa, jota tuetaan Sosiaalihuollon asiakastietovarannossa sekä asiakastietojärjestelmissä;

Tieto

Sote-tiedonhallinnan ohjaus

13.4.2026

- 4) **Sosiaalihuollon asiakastietovarannolla** valtakunnallisen asiakastietovarannon osaa, jonka avulla hallinnoidaan, säilytetään ja arkistoidaan sosiaalihuollon asiakastietoja ja muita sosiaalihuollon kannalta tarpeellisia tietoja sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden ja OmaKannan kautta kansalaisten hyödynnettäviksi;
- 5) **Sosmeta-palvelulla** Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämää verkkopalvelua, jossa julkaistaan ja ylläpidetään sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tietorakenteet ja ohjeet niiden liittämiseksi syntykontekstiin metatietojen avulla (sosmeta.thl.fi);
- 6) **Termeta-palvelulla** Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämää verkkopalvelua, jossa julkaistaan ja ylläpidetään terveydenhuollon potilasasiakirjojen tietorakenteet sekä sosiaali- ja terveydenhuollolle yhteiset tietorakenteet (termeta.thl.fi);
- 7) **Koodistopalvelulla** sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista koodistopalvelua, jossa julkaistaan ja ylläpidetään valtakunnallisesti yhtenäisiä, sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmissä hyödynnettäviä luokituksia ja muita koodistoja.

3 § Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tietosisältö

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tietosisällön tulee vastata Sosmeta-palvelussa julkaistuja asiakasasiakirjojen tietorakenteita.

Kuitenkin niiden asiakasasiakirjojen, joita varten on julkaistu tietorakenteet Termeta-palvelussa, tulee sisällöltään vastata siellä julkaistuja asiakasasiakirjojen tietorakenteita.

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjan laatimisessa on käytettävä sen tarkoitusta vastaavaa asiakasasiakirjan tietorakennetta.

Asiakasasiakirjan laatimisessa hyödynnetään tietorakenteen valmistilassa olevaa versiota. Jos asiakirjan tietorakenteesta on olemassa myös vanhentunut-tilainen versio, sitä voi kuitenkin käyttää version

Tieto

Sote-tiedonhallinnan ohjaus

13.4.2026

yhteydessä ilmoitetun siirtymäkauden ajan. Kun julkaistaan asiakasasiakirjan tietorakenne, jolle ei ole aiempaa versiota, samaan tarkoitukseen laadittavien asiakasasiakirjojen tulee noudattaa tätä tietorakennetta viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua julkaisusta.

4 § Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoissa käytettävät koodistot

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjoissa tulee käyttää niitä Koodistopalvelussa julkaistuja koodistoja, joihin asiakasasiakirjojen tietorakenteissa viitataan.

5 § Sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen tekninen rakenne

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjat tulee tallentaa Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon voimassa olevien teknisten määrittelyjen mukaisesti.

Ennen 6 §:n 2 momentissa määrättyä soveltamisen alkamispäivää valmistuneet asiakasasiakirjat tai sellaiset asiakirjat, joille ei ole julkaistu tietorakennetta, voidaan tallentaa Sosiaalihuollon asiakastietovarantoon myös muissa sen hyväksymissä tiedostomuodoissa. Hyväksytyt tiedostomuodot kuvataan julkaisussa Sosiaalihuollon asiakirjastandardi.

6 § Voimaantulo

Määräys tulee voimaan 13 päivänä huhtikuuta 2026 ja on voimassa toistaiseksi. Tällä määräyksellä kumotaan saman niminen määräys THL 1/2024.

Määräystä sovelletaan viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2026.

Määräyksen 3 §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin viimeistään 1 päivänä syyskuuta 2027.

Tieto
Sote-tiedonhallinnan ohjaus

13.4.2026

Allekirjoitukset

Jan Magnusson

johtaja vt

Niina Haake

yksikönpäällikkö

Tämä määräys on julkaistu viranomaisten määräyskokoelmissa <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/maarayskokoelmat/terveyden-ja-hyvinvoinnin-laitos> (FINLEX ® - Viranomaisten määräyskokoelmat: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) ja saatavissa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjaamosta sekä Internetosoitteesta <https://thl.fi/aiheet/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/maaraykset-ja-maarittelyt/maaraykset>